

Przedmiotowe zasady oceniania z biologii dla klasy VI

I. Założenia i cele PSO.

- rozpoznanie przez nauczyciela poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań programowych,
- poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych z biologii i postępach w tym zakresie,
- pomoc uczniowi w samodzielnym kształceniu biologicznym,
- motywowanie ucznia do dalszej pracy,
- przekazanie rodzicom lub opiekunom informacji o postępach dziecka,
- dostarczenie nauczycielowi informacji zwrotnej na temat efektywności jego nauczania, prawidłowości doboru metod i technik pracy z uczniem.

II. Przedmiotem nauczania są następujące obszary:

- a) wiadomości przedmiotowe:
 - zgodne z programem nauczania i kryteriami wynikającymi z podstawy programowej
- b) umiejętności przedmiotowe:
 - planowanie prostych eksperymentów,
 - analizowanie i interpretowanie wyników obserwacji i eksperymentów,
 - dostrzeganie związków przyczynowo – skutkowych,
 - porównywanie i wnioskowanie,
 - wykonywanie prostych wykresów, diagramów i ich interpretowanie,
 - korzystanie z różnych źródeł informacji
- c) postawa ucznia:
 - systematyczność,
 - pilność,
 - przygotowanie do lekcji (posiadanie podręcznika, zeszytu, zadania domowego),
 - praca w grupie,
 - odpowiedzialność za podjęte działania.

III. Pozostałe przedmiotowe zasady oceniania

1. Każdy uczeń oceniany jest sprawiedliwie, zgodnie z przedmiotowym systemem oceniania.
2. Przy ocenianiu nauczyciel bierze pod uwagę możliwości ucznia.
3. Ocenie podlegają prace klasowe, sprawdziany, kartkówki, wybrane zadania domowe, ćwiczenia pisemne, wypowiedzi ustne oraz aktywność na lekcji.
4. Prace klasowe i sprawdziany są zapowiadane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem. W tygodniu mogą odbyć się 2 prace klasowe w klasach 5-6 oraz 3 prace klasowe w klasach 7-8. Nie dotyczy to prac klasowych przełożonych przez uczniów.
5. Uczeń nieobecny na pracy klasowej (sprawdzianie) musi ją napisać w terminie uzgodnionym z nauczycielem.
6. Każdą pracę klasową (sprawdzian) można poprawić tylko raz w terminie uzgodnionym z nauczycielem. Nauczyciel bierze pod uwagę obydwie oceny. Nienapisanie pracy klasowej jest równoznaczne z oceną niedostateczną.
7. W przypadku podejrzenia niesamodzielnności w pisaniu sprawdzianu uczeń będzie odpytany z zakresu sprawdzianu w możliwie najbliższym czasie, w obecności klasy. W przypadku stwierdzenia faktu odpisywania wystawia się ocenę niedostateczną bez możliwości poprawy.
8. Oceny z kartkówek i odpowiedzi ustnych nie podlegają poprawie.
9. Uczeń ma prawo do poprawy oceny niedostatecznej ze wskazanego przez nauczyciela zadania domowego. Poprawione zadanie należy przynieść na następną lekcję.

10. Uczeń ma prawo do dwukrotnego w ciągu semestru zgłoszenia nieprzygotowania do zajęć (brak zadania domowego lub zeszytu przedmiotowego lub zeszytu ćwiczeń). Każdy następny raz oznacza ocenę niedostateczną.
11. Aktywność na lekcji oceniana jest plusami lub minusami (odnotowanymi w zeszycie nauczyciela). Ocenę wystawia się w momencie otrzymania piątego znaku. Ilość plusów oznacza ocenę.
12. Informacja o zagrożeniu oceną niedostateczną dotyczy średniej poniżej 2,50.

IV. Szczegółowe kryteria oceniania:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- opanował w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej oraz posługuje się zdobytymi wiadomościami w sytuacjach nietypowych,
- samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia, biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych, proponuje rozwiązania nietypowe,
- stosuje prawidłową i bogatą terminologię biologiczną,
- potrafi samodzielnie korzystać z różnych źródeł informacji,
- bardzo aktywnie uczestniczy w procesie lekcyjnym oraz w proponowanych zajęciach pozalekcyjnych (np. koła zainteresowań),
- bierze udział w konkursach biologicznych na terenie szkoły i poza nią oraz zajmuje w nich wysokie miejsca.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- w stopniu wyczerpującym opanował wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej oraz sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami,
- rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne o dużym stopniu trudności, potrafi zastosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach,
- wykazuje dużą samodzielność i bez pomocy nauczyciela korzysta z różnych źródeł informacji,
- prezentuje swoją wiedzę posługując się poprawną terminologią biologiczną,
- aktywnie uczestniczy w procesie lekcyjnym,
- chętnie wykonuje prace i zadania dodatkowe.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności bardziej złożone i mniej przystępne, przydatne i użyteczne w szkolnej i pozaszkolnej działalności,
- poprawnie i samodzielnie rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne, pod kierunkiem nauczyciela rozwiązuje zadania nietypowe,
- potrafi korzystać z różnych źródeł informacji pod kierunkiem nauczyciela,
- jest aktywny na lekcji.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności przystępne, niezbyt złożone, najważniejsze w nauczaniu biologii, oraz takie które można wykorzystać w sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych,
- rozwiązuje typowe zadania teoretyczne lub praktyczne o średnim stopniu trudności,
- z pomocą nauczyciela korzysta z takich źródeł wiedzy jak: słowniki, encyklopedie, tablice, itp.,
- wykazuje się aktywnością na lekcji w stopniu zadowalającym.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- ma trudności z opanowaniem zagadnień ujętych w podstawie programowej, ale braki te nie przekreślają możliwości uzyskania przez ucznia podstawowej wiedzy w ciągu dalszej nauki,
- rozwiązuje zadania teoretyczne i praktyczne typowe o niewielkim stopniu trudności, często z pomocą nauczyciela,
- wiadomości przekazuje w sposób nieporadny, nie używając terminologii biologicznej,
- jest mało aktywny na lekcji.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności ujętych w podstawie programowej, koniecznych do dalszego kształcenia,
- nie jest w stanie rozwiązać zadań o niewielkim (elementarnym) stopniu trudności, nawet przy pomocy nauczyciela,
- nie wyraża chęci poprawy oceny niedostatecznej częściowej np. oceny niedostatecznej z testu, sprawdzianu,
- nie potrafi korzystać ze źródeł informacji, nawet z pomocą nauczyciela,
- wykazuje się bierną postawą na lekcji.

V. Szczegółowe wymagania edukacyjne na poszczególne oceny:

Ocena celująca

Uczeń:

- prezentuje stopniowo komplikującą się budowę ciała zwierząt,
- na podstawie opisu przyporządkowuje zwierzę do odpowiedniej grupy systematycznej, na podstawie ilustracji analizuje budowę tkanek zwierzęcych,
- wykazuje związek istniejący między budową tkanek zwierzęcych a pełnionymi przez nie funkcjami,
- samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych,
- przedstawia tabelę, w której porównuje polipa z meduzą,
- wykonuje model parzydełkowca,
- ocenia znaczenie płazińców w przyrodzie i dla człowieka analizuje możliwości zakażenia się chorobami wywoływanymi przez nicienie,
- przygotowuje prezentację multimedialną na temat chorób wywoływanych przez nicienie,
- ocenia znaczenie pierścienic w przyrodzie i dla człowieka przedstawia różnorodność budowy ciała stawonogów oraz ich trybu życia, wykazując jednocześnie ich cechy wspólne
- analizuje cechy adaptacyjne stawonogów, umożliwiające im opanowanie różnych środowisk charakteryzuje znaczenie skorupiaków w przyrodzie i dla człowieka analizuje budowę narządów gębowych owadów i wykazuje jej związek z pobieranym pokarmem
- ocenia znaczenie pajęczaków w przyrodzie i dla człowieka
- analizuje elementy budowy zewnętrznej pajęczaków i wykazuje ich przystosowania do środowiska życia rozpoznaje na ilustracji gatunki ślimaków
- konstruuje tabelę, w której porównuje trzy grupy mięczaków omawia przystosowania ryb w budowie zewnętrznej i czynnościach życiowych do życia w wodzie wykazuje związek istniejący między budową ryb a miejscem ich wyjąsnia, w jaki sposób przebiega wymiana gazowa u płazów, wykazując związek z ich życiem w dwóch środowiskach
- wykazuje związek istniejący między trybem życia płazów a ich zmiennocieplnością ocenia znaczenie płazów w przyrodzie i dla człowieka
- wykonuje portfolio lub prezentację multimedialną na temat płazów żyjących w Polsce analizuje pokrycie ciała gadów w kontekście ochrony przed utratą wody
- wykazuje związek między sposobem rozmnażania gadów a środowiskiem ich życia ocenia znaczenie gadów w przyrodzie i dla człowieka
- na ilustracji lub podczas obserwacji w terenie rozpoznaje gatunki ptaków zamieszkujących najbliższą okolicę wykazuje związek między stałocieplnością ptaków a środowiskiem i trybem ich życia
- korzysta z klucza do oznaczania popularnych gatunków ptaków analizuje związek zachodzący między wymianą gazową ssaków a zróżnicowanymi środowiskami ich występowania i ich życiową aktywnością
- analizuje funkcje skóry w aspekcie różnorodności siedlisk zajmowanych przez ssaki analizuje zagrożenia ssaków i wskazuje sposoby ich ochrony
- wykazuje przynależność człowieka do ssaków.

Ocena bardzo dobra:

Uczeń:

- charakteryzuje bezkręgowce i kręgowce i charakteryzuje ich pokrycie ciała,
- podaje przykłady szkieletów bezkręgowców
- charakteryzuje budowę poszczególnych tkanek zwierzęcych, rozpoznaje je na ilustracji
- omawia budowę i sposób funkcjonowania tkanki mięśniowej
- omawia właściwości i funkcje tkanki kostnej, chrzęstnej i tłuszczowej
- charakteryzuje rolę poszczególnych składników morfotycznych krwi
- samodzielnie przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i na podstawie i lustracji rozpoznaje charakterystyczne elementy
- charakteryzuje wskazane czynności życiowe parzydełkowców
- ocenia znaczenie parzydełkowców w przyrodzie i dla człowieka
- charakteryzuje wskazane czynności życiowe płazińców
- omawia sposoby zapobiegania zarażeniu się tasiemcem
- charakteryzuje objawy chorób wywołanych przez nicienie
- omawia znaczenie profilaktyki
- wskazuje przystosowania pijawki do pasożytniczego trybu życia
- charakteryzuje wskazane czynności życiowe pierścienic
- charakteryzuje wskazane czynności życiowe stawonogów
- omawia cechy umożliwiające rozpoznanie skorupiaków, owadów i pajęczaków
- wymienia cechy adaptacyjne wskazanej grupy stawonogów
- wyjaśnia, czym jest oko złożone
- wykazuje związek między budową skorupiaków a środowiskiem ich życia
- wykazuje związek istniejący między budową odnóży owadów a środowiskiem ich życia
- na wybranych przykładach omawia znaczenie owadów w przyrodzie i dla człowieka
- omawia sposoby odżywiania się pajęczaków na przykładzie wybranych przedstawicieli
- charakteryzuje odnóże pajęczaków
- wykazuje różnice w budowie ślimaków, małży i głowonogów
- omawia znaczenie mięczaków w przyrodzie i dla człowieka
- wyjaśnia, na czym polega zmiennocieplność ryb
- omawia sposób rozmnażania ryb, wyjaśniając, czym jest tarło
- omawia znaczenie ryb w przyrodzie i dla człowieka
- omawia cykl rozwojowy żaby i wykazuje jego związek z życiem w wodzie i na lądzie
- rozpoznaje przedstawicieli płazów wśród innych zwierząt, wskazując na ich charakterystyczne cechy
- charakteryzuje płazy ogoniaste, bezogonowe i beznogie
- wskazuje sposoby ochrony płazów
- charakteryzuje rozmnażanie i rozwój gadów, analizuje przebieg wymiany gazowej u gadów
- charakteryzuje gady występujące w Polsce
- analizuje budowę piór ptaków w związku z pełnioną przez nie funkcją
- wykazuje związek istniejący między wymianą gazową a umiejętnością latania ptaków
- wyjaśnia proces rozmnażania i rozwoju ptaków, omawia sposoby ochrony ptaków
- opisuje przystosowania ssaków do różnych środowisk życia, charakteryzuje opiekę nad potomstwem u ssaków

Ocena dobra

Uczeń:

- definiuje pojęcia *komórka, tkanka, narząd, układ narządów, organizm*
- na podstawie podręcznika przyporządkowuje podane zwierzę do odpowiedniej grupy systematycznej
- określa miejsca występowania w organizmie omawianych tkanek
- wskazuje zróżnicowanie w budowie tkanki łącznej
- omawia funkcje składników krwi
- porównuje budowę oraz tryb życia polipa i meduzy, rozpoznaje wybrane gatunki parzydełkowców
- omawia przystosowanie tasiemca do pasożytniczego trybu życia

- charakteryzuje znaczenie płazińców
- omawia rolę żywiciela pośredniego i ostatecznego w cyklu rozwojowym tasiemca
- wskazuje drogi inwazji nicieni do organizmu
- wyjaśnia, na czym polega „choroba brudnych rąk”
- omawia środowisko i tryb życia nereidy oraz pijawki
- na żywym okazie dżdżownicy lub na ilustracji wskazuje siodełko i wyjaśnia jego rolę
- wykazuje różnorodność miejsc bytowania stawonogów
- przedstawia kryteria podziału stawonogów na skorupiaki, owady i pajęczaki
- opisuje funkcje odnoży stawonogów
- wyjaśnia, czym jest oskórek
- nazywa poszczególne części ciała u raka stawowego
- na kilku przykładach omawia różnice w budowie owadów oraz ich przystosowania do życia w różnych środowiskach
- na wybranych przykładach omawia znaczenie owadów dla człowieka
- na podstawie cech budowy zewnętrznej pajęczaków przyporządkowuje konkretne okazy do odpowiednich gatunków
- na podstawie obserwacji żywych okazów lub filmu edukacyjnego omawia czynności życiowe pajęczaków
- na podstawie obserwacji żywych okazów lub filmu edukacyjnego omawia czynności życiowe mięczaków, ryb
- przyporządkowuje wskazany organizm do ryb na podstawie znajomości ich cech charakterystycznych
- charakteryzuje przystosowania płazów do życia w wodzie i na lądzie, omawia wybrane czynności życiowe płazów
- rozpoznaje na ilustracji płazy ogoniaste, bezogonowe i beznogie
- omawia główne zagrożenia dla płazów
- opisuje przystosowania gadów do życia na lądzie, omawia tryb życia gadów, omawia sposoby zdobywania pokarmu przez gady i wskazuje sposoby ochrony gadów
- omawia przystosowania ptaków do lotu
- omawia budowę piór
- wyjaśnia proces rozmnażania i rozwój ptaków
- omawia znaczenie ptaków w przyrodzie i dla człowieka
- wskazuje zagrożenia dla ptaków
- na ilustracji lub na żywym obiekcie wskazuje cechy charakterystyczne i wspólne dla ssaków
- wyjaśnia, że budowa skóry ssaków ma związek z utrzymywaniem przez nie stałocieplności
- omawia proces rozmnażania i rozwój ssaków
- rozpoznaje zęby ssaków i wyjaśnia ich funkcje.

Ocena dostateczna

Uczeń:

- przedstawia poziomy organizacji ciała zwierząt
- podaje przykłady zwierząt kręgowych i bezkręgowych
- wymienia najważniejsze funkcje wskazanej tkanki zwierzęcej, opisuje budowę wskazanej tkanki
- przy niewielkiej pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rysuje obrazy widziane pod mikroskopem
- wskazuje rozmieszczenie omawianych tkanek w organizmie
- opisuje składniki krwi
- przy niewielkiej pomocy nauczyciela przeprowadza obserwację mikroskopową tkanek zwierzęcych i rozpoznaje elementy tkanki widziane pod mikroskopem
- charakteryzuje: parzydełkowce, tasiemca, nicieni, pierścienice
- wymienia miejsca bytowania stawonogów, rozróżnia wśród stawonogów skorupiaki, owady i pajęczaki
- wymienia cztery grupy skorupiaków

- wskazuje charakterystyczne cechy budowy wybranych gatunków owadów
- wskazuje charakterystyczne cechy budowy zewnętrznej pajęczaków , omawia sposób odżywiania się
- omawia budowę zewnętrzną mięczaków, wskazuje na ilustracjach elementy budowy mięczaków
- charakteryzuje ryby
- na podstawie ilustracji omawia budowę zewnętrzną płaza
- wymienia stadia rozwojowe żaby
- podaje przykłady płazów żyjących w Polsce
- wyjaśnia związek istniejący między występowaniem gadów a ich zmiennocieplnością
- rozpoznaje gady wśród innych zwierząt
- określa środowiska życia gadów
- podaje przyczyny zmniejszania się populacji gadów
- rozpoznaje rodzaje piór
- wymienia elementy budowy jaja
- wskazuje ptaki jako zwierzęta stałocieplne
- rozpoznaje ptaki wśród innych zwierząt, wskazując ich charakterystyczne cechy
- wymienia pozytywne znaczenie ptaków w przyrodzie
- wykazuje zróżnicowanie siedlisk zajmowanych przez ssaki
- określa ssaki jako zwierzęta stałocieplne
- wymienia wytwory skóry ssaków
- wykazuje zależność między budową morfologiczną ssaków a zajmowanym przez nie siedliskiem
- nazywa wskazane zęby ssaków

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- wymienia wspólne cechy zwierząt
- wyjaśnia, czym różnią się zwierzęta kręgowce od bezkręgowych
- wyjaśnia, czym jest tkanka, wymienia podstawowe rodzaje tkanek zwierzęcych
- wymienia rodzaje tkanki łącznej
- wymienia składniki krwi
- wskazuje miejsce występowania parzydełkowców, rozpoznaje na ilustracji parzydełkowca wśród innych zwierząt
- wskazuje miejsce występowania płazińców
- rozpoznaje na ilustracji tasiemca
- wskazuje środowisko życia nicieni
- rozpoznaje na ilustracji nicienie wśród innych zwierząt
- rozpoznaje pierścienice wśród innych zwierząt, wskazuje środowisko życia pierścienic
- rozpoznaje stawonogi wśród innych zwierząt
- wymienia skorupiaki, owady i pajęczaki jako zwierzęta należące do stawonogów
- wymienia główne części ciała skorupiaków, wskazuje środowiska występowania skorupiaków, rozpoznaje skorupiaki wśród innych stawonogów
- wymienia elementy budowy zewnętrznej owadów, wylicza środowiska życia owadów
- wymienia środowiska występowania pajęczaków , rozpoznaje pajęczaki wśród innych stawonogów
- wymienia miejsca występowania mięczaków
- wskazuje na ilustracji elementy budowy ślimaka
- wskazuje wodę jako środowisko życia ryb
- rozpoznaje ryby wśród innych zwierząt kręgowych
- określa kształty ciała ryb w zależności od różnych miejsc ich występowania
- wskazuje środowisko życia płazów, wymienia części ciała płazów
- rozpoznaje na ilustracji płazy ogoniaste, beznogie i bezogonowe
- wymienia środowiska życia gadów, omawia budowę zewnętrzną gadów
- na żywym okazie lub na ilustracji wskazuje cechy budowy ptaków
- wskazuje środowiska występowania ssaków, omawia budowę zewnętrzną ssaków.